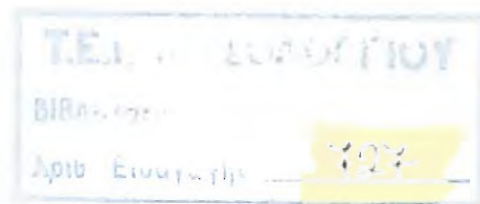

**ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ Σ.Δ.Ο
ΤΜΗΜΑ Σ.Σ.Ο.Ε.**

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Μαρία Πλέτσα

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΤΣΟΥΡΑΜΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2003

Από την άλλη πλευρά, η Θεωρία της σύγκρουσης στηρίζεται στην άποψη ότι η κοινωνία αποτελείται από διάφορες ομάδες που μάχονται η μία την άλλη με σκοπό την απόκτηση των λιγοστών κοινωνικών εφοδίων που θεωρούνται πολύτιμα. Η εκπαίδευση αποτελεί ένα τέτοιο πολύτιμο εφόδιο. Είναι παρατηρημένο ευρύτερα στις σημερινές κοινωνίες πως εκείνοι που είναι οι περισσότερο μορφωμένοι έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να κατακτήσουν καλύτερες αμοιβόμενες θέσεις. Σε αντίθεση περίπτωση οι λιγότερο μορφωμένοι στερούνται αυτής της δυνατότητας. Επομένως τα πτυχία της ανώτερης εκπαίδευσης αποτελούν σημαντικά τυπικά προσόντα στον αγώνα για την κατάκτηση των λιγοστών αυτών θέσεων.

Αυτή η άνιση κατανομή των δυνατοτήτων για την παροχή εκπαιδευτικών ευκαιριών περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο ένα εκπαιδευτικό σύστημα λειτουργεί και σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί ένδειξη για την αποτυχία ενός συστήματος. Σε ένα τέτοιο σύστημα οι ευκαιρίες για εκπαίδευση είναι περισσότερες για αυτούς που έχουν τη μεγαλύτερη οικονομική επιφάνεια, πράγμα που αποτελεί και ένα από τα κοινωνικά τους προνόμια.

Έχει παρατηρηθεί ότι πολύ συχνά οι οικονομικά εύπορες οικογένειες στη χώρα μας προτιμούν να στείλουν τα παιδιά τους να σπουδάσουν σε ακριβά ιδιωτικά πανεπιστήμια του εξωτερικού πιστεύοντας πως κάτι τέτοιο είναι πιθανόν να τους εξασφαλίσει μια υψηλά αμειβόμενη επαγγελματική θέση, δεδομένου ότι σαν απόφοιτοι της εγχώριας «προβληματικής» δημόσιας εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα αμφίβολο αν θα μπορούσαν να το επιτύχουν. Σύμφωνα με το παραπάνω παράδειγμα καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ένα εκπαιδευτικό σύστημα αποτελεί κοινωνικό πρόβλημα όταν κοινωνικές ομάδες με δύναμη και επιρροή πιστεύουν ότι δεν μπορούν να πάρουν αυτά που προσδοκούν από αυτό.

Γ) Θεωρία της κοινωνικής αλληλεπίδρασης

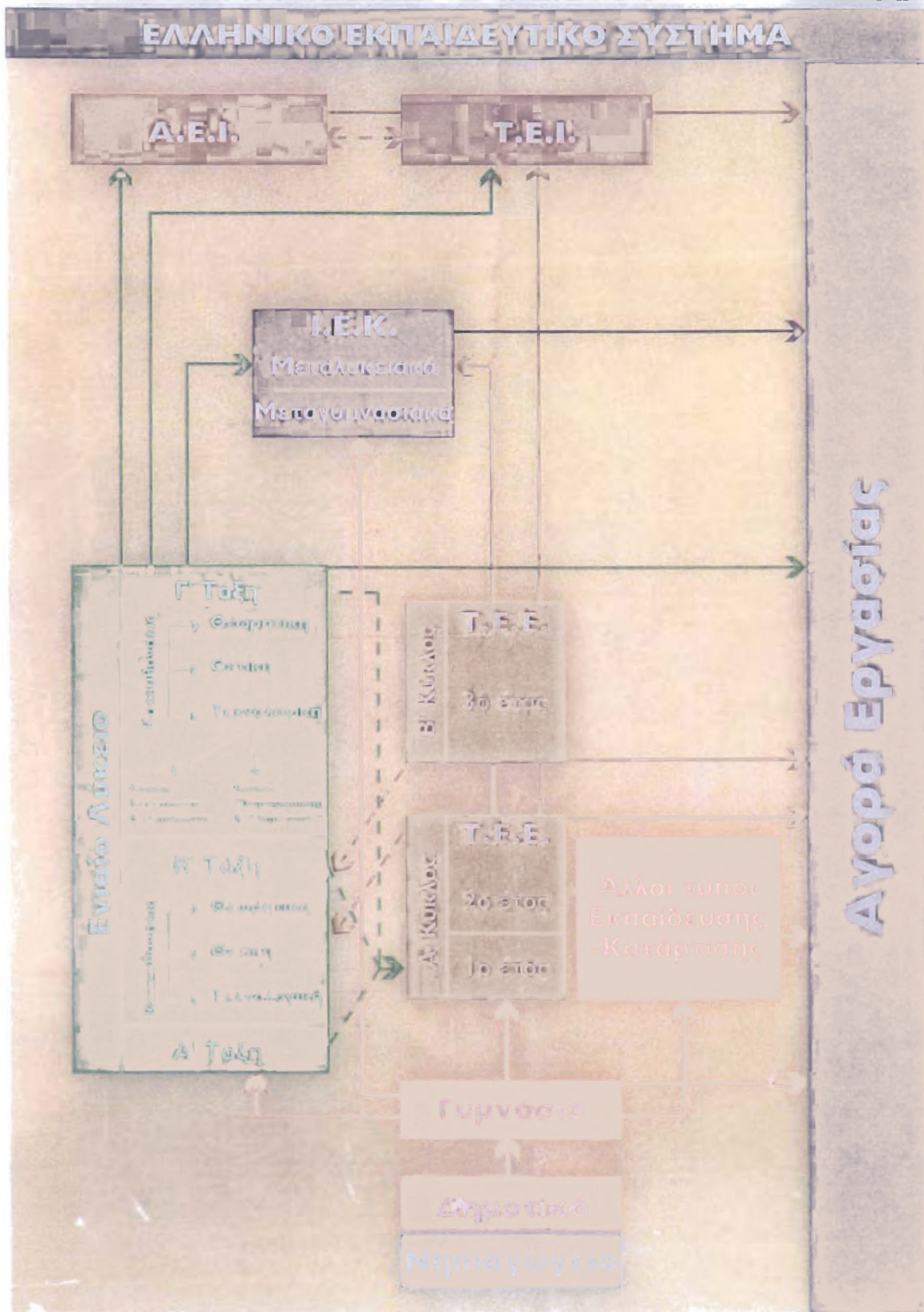
Η θεωρία της κοινωνικής αλληλεπίδρασης στο χώρο της εκπαίδευσης επικεντρώνεται στην κοινωνική αλληλεπίδραση που υπάρχει ανάμεσα σε διδάσκοντες και διδασκόμενους.

Με βάση αυτή την τοποθέτηση δίδεται μεγάλη σημασία στις κοινωνικές προσδοκίες και στις κοινωνικές αναφορές που συνοδεύουν την αλληλεπίδραση μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων για τη μάθηση των διδασκομένων και την αυτοεκτίμησή τους, δηλαδή την εντύπωση και γνώμη που σχηματίζουν για τον εαυτό τους.

Μια διαδικασία συνεχούς αξιολόγησης των διδασκομένων σε όλες της βαθμίδες εκπαίδευσης είναι απαραίτητη προκειμένου να διαπιστωθεί αν και σε ποιο βαθμό έχουν γίνει κατανοητά και έχουν αφομοιωθεί όλα αυτά τα οποία έχουν διδαχτεί.

Με το μέσο αυτό της εκπαίδευσης επιτυγχάνεται η κατάταξη των μαθητών με τη χρήση κάποιων χαρακτηρισμών *όπως «άριστος», «καλός», «μέτριος», «κακός».*

Αυτοί οι χαρακτηρισμοί τείνουν να αποτελούν «ετικέτες» που είναι πιθανόν να τους ακολουθούν σε όλη τους τη ζωή και επηρεάζουν κατά κάποιον τρόπο και τις μελλοντικές τους εργασίες.

3. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Στα πλαίσια του ελλαδικού χώρου, η εκπαίδευση παρέχεται δωρεάν¹ και χωρίζεται σε **τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης**.

Οι σκοποί του κάθε ιδρύματος διαφέρουν από ίδρυμα σε ίδρυμα.

Τους σκοπούς τους ορίζει η εκπαιδευτική πολιτική που προσδιορίζει πολλούς παράγοντες:

A) Ιστορία, πολιτιστικές μεταδόσεις, μορφωτικά αγαθά, οικονομία, πολιτιστικές συνθήκες

B) Επιστημονική ανάλυση: παιδαγωγούς, κοινωνιολόγους, φιλόσοφους, ψυχολόγους.

Μεταξύ αυτών των παραγόντων υπάρχει σύγκρουση, όμως υπάρχει και ένας κοινός σκοπός, η μετάδοση της γνώσης.

ΝΑ ΜΑΘΕΙ Ο ΝΕΟΣ

Η υποχρεωτική² εκπαίδευση στη χώρα μας είναι εννέα (9) έτη στα οποία περιλαμβάνονται τα έξι (6) χρόνια του δημοτικού και τα τρία (3) του γυμνασίου.

A) Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Στην **πρωτοβάθμια εκπαίδευση** ανήκουν τα δημοτικά σχολεία και η φοίτηση είναι εξαστηής και υποχρεωτική. **Σκοπός** στην βαθμίδα αυτή προσφέρει γενική μορφώσει παράλληλα διαπαιδαγωγεί και κοινωνικοποιεί τα νέα άτομα.

Οι διδάσκοντες σε αυτά είναι απόφοιτοι των παλαιότερων Παιδαγωγικών Ακαδημιών ή των σημερινών παιδαγωγικών τμημάτων των Πανεπιστημίων.

B) Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Στην **δευτεροβάθμια εκπαίδευση** ανήκουν τα Γυμνάσια, τα Ενιαία Λύκεια και τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ). Στα παραπάνω ιδρύματα η φοίτηση είναι τριετής. **Σκοπός**³ της βαθμίδας είναι

¹ Στο άρθρο 16 παρ. 4 του Ελληνικού Συντάγματος (1975), αναφέρεται ότι « Πάντες οι έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας, καθ' όλας τας βαθμίδας αυτής εις τα κρατικά εκπαιδευτήρια»

² Στο άρθρο 16 παρ. 3 του Ελληνικού Συντάγματος (1975), αναφέρεται ότι «Τα έτη υποχρεωτικής φοιτήσεως δεν δύναται να είναι λιγότερα από εννέα»

³ Βλ. Καζεπίδης Τάσος, Η φιλοσοφία της παιδείας, σελ. 161

να προώθηση την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών σε σχέση δυνατότητες που έχουν στην ηλικία αυτή και τις αντίστοιχες απαιτήσεις της ζωής.

Οι διδάσκοντες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι τουλάχιστον απόφοιτοι Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ.

Γ) Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση μπορεί να είναι **Ανώτερη ή Ανώτατη**.

Στην **Ανώτερη** ανήκουν καθαρά επαγγελματικές σχολές, όπως είναι:

- Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού
- Ανώτερες Δραματικές Σχολές ή οι σχολές χορού.

Η **Ανώτατη Τριτοβάθμια εκπαίδευση** αποτελείται από δύο τομείς:

- τον Πανεπιστημιακό τομέα και
- τον Τεχνολογικό τομέα.

Ο Πανεπιστημιακός τομέας περιλαμβάνει:

- τα Πανεπιστήμια,
- τα Πολυτεχνεία και
- την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.

Ο Τεχνολογικός Τομέας περιλαμβάνει:

- τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Τα ιδρύματα και των δύο τομέων της ανώτατης εκπαίδευσης λειτουργούν συμπληρωματικά έχοντας όμως διαφορετικά χαρακτηριστικά, ρόλους, σκοπό και αποστολή.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι διδάσκοντες με τακτική θέση στον Πανεπιστημιακό τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι τουλάχιστον κάτοχοι διδακτορικών διπλωμάτων από Πανεπιστήμια της

ημεδαπής ή αναγνωρισμένα αντίστοιχα ιδρύματα της αλλοδαπής και έχουν αξιόλογη επιστημονική δραστηριότητα κατά βαθμίδα, η οποία συνίσταται σε δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά, σε συμμετοχές σε συνέδρια και σε ερευνητικά προγράμματα, στη συγγραφή μονογραφιών και εκπαιδευτικών συγγραμμάτων.

Αντίστοιχα, στον Τεχνολογικό Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης οι διδάσκοντες με τακτική θέση θα πρέπει να είναι κάτοχοι διδακτορικών διπλωμάτων ή κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών για την τέταρτη βαθμίδα.

Όπως αναφέρει ο νόμος 2916/2001* στο άρθρο 2 υπό 3^α, το εκπαιδευτικό προσωπικό των ΤΕΙ θα πρέπει να συνδυάζει κατάλληλη θεωρητική κατάρτιση, βαθιά επαγγελματική πείρα στην παραγωγή καθώς επίσης να έχουν δυνατότητα συνεχούς επαφής με την παραγωγική πραγματικότητα, στην έκταση που κάτι τέτοιο επιβάλλεται από τα συγκεκριμένα εκπαιδευτικά τους καθήκοντα.

Επίσης, οι επιστημονικές δραστηριότητες των μελών εκπαιδευτικού προσωπικού των ΤΕΙ θα πρέπει να είναι αντίστοιχές με εκείνες των μελών Δευτεροβάθμιου εκπαιδευτικού προσωπικού των Πανεπιστημίων και των Πολυτεχνείων.

Σκοπός των ιδρυμάτων αυτών είναι:

Α) να παράγουν και να μεταδίδουν την γνώση με την ερευνά και την διδασκαλία και να καλλιεργούν τα τέχνες.

Β) Να συντείνουν στην διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με επιστημονική, κοινωνική, πολιτική συνείδηση και να παρέχουν τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίσουν την άρτια κατάρτιση τους για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία.

Γ) Να συμβάλουν στην προσωπική καλλιέργεια και στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων.

---

* Βλ. Τσουραμάνης Χρήστος, Σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα, σελ. 89

Δ) Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης

Η πρόσβαση από την Πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση γίνεται χωρίς εξετάσεις.

Για την πρόσβαση, όμως, από την Δευτεροβάθμια στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση απαιτούνται εξετάσεις σε πανελλαδική κλίμακα.

Αυτό συμβαίνει επειδή ο αριθμός των θέσεων που προσφέρονται από την Τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι περιορισμένος και δεν αρκούν για να καλύψουν την αυξημένη ζήτηση που υπάρχει.

Τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί στη χώρα μας δημόσια και ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ). Τα ινστιτούτα αυτά παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση σε αυτούς που τα παρακολουθούν και οι οποίοι θα πρέπει να είναι απόφοιτοι λυκείου.

Αν και συχνά δημιουργείται σύγχυση σχετικά με την κατάταξη των ινστιτούτων αυτών σε κάποια βαθμίδα εκπαίδευσης, η αλήθεια είναι ότι αυτά δεν κατατάσσονται σε καμία βαθμίδα εκπαίδευσης δεδομένου ότι δεν αποτελούν εκπαίδευση αλλά κατάρτιση σε κάποια επαγγέλματα.

Η κατάρτιση αυτή αποσκοπεί στην παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων. Απευθύνεται σε άτομα που:

Α) είτε δεν έχουν αποκτήσει επαγγελματική ειδικότητα

Β) είτε θέλουν να αυξήσουν η να ανανεώσουν τις επαγγελματικές τους γνώσεις.

Γ) είτε επιθυμούν να αλλάξουν επαγγελματική ειδικότητα.

Τα ΙΕΚ εντάσσονται στην μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και παρέχουν πιστοποιημένη σε εθνικό επίπεδο κατάρτιση όπου αναγνωρίζεται από της χώρες της Ε.Ε μέσω της οδηγίας 92/51/ΕΟΚ.

4.ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Είναι καθολικά αποδεκτό πως υπάρχουν προβλήματα στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Θεωρείται ότι τα προβλήματα αυτά οφείλονται στην έλλειψη και ανυπαρξία συγκεκριμένης εκπαιδευτικής πολιτικής με στόχους που μπορεί να είναι βραχυπρόθεσμοι, μεσοπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι.

Δηλαδή λείπει το πρόγραμμα και ο σχεδιασμός βάση του οποίου θα κινείται ένα εκπαιδευτικό σύστημα. Αυτό βέβαια έχει προκληθεί από την απουσία μιας συγκεκριμένης εκπαιδευτικής ιδεολογίας στα πλαίσια της οποίας θα ήταν δυνατό να προσδιορισθούν οι στόχοι αυτοί.

Η ελληνική εκπαιδευτική πολιτική έχει καθιερωθεί να είναι αλληλένδετη με τις πολιτικές παρατάξεις και τα πρόσωπα που τις διαμορφώνουν. Με την εντυπωσιακή προβολή των εκπαιδευτικών ρυθμίσεων μέσα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Επικοινωνίας οι εκάστοτε ενδιαφερόμενοι σκοπεύουν κάθε φορά να αποκομίσουν πρόσκαιρα πολιτικά οφέλη και όχι να επιτύχουν την βελτίωση των εκπαιδευτικών συστημάτων και μεθόδων.

Η ελληνική εκπαιδευτική πρακτική των τελευταίων χρόνων τείνει να αγνοεί το γεγονός ότι οποιαδήποτε εκπαιδευτική ρύθμιση για να είναι αποδοτική και αποτελεσματική θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα ενός γόνιμου διαλόγου και να γίνεται στα πλαίσια μιας καθολικά αποδεκτής εκπαιδευτικής πολιτικής.

Οι τακτικές αλλαγές σε σύντομο χρονικό διάστημα που δεν χαρακτηρίζονται σαν αποτέλεσμα και τμήμα μιας συγκεκριμένης εκπαιδευτικής πολιτικής και ιδεολογίας και έχουν το χαρακτήρα ενός πειραματισμού χωρίς λογική σκέψη και σχεδιασμό αποδεικνύουν τα παραπάνω. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελούν οι συνεχόμενες αλλαγές στον τρόπο διεξαγωγής των Πανελλήνιων Εξετάσεων και στον τρόπο εισαγωγής των μαθητών σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Για να δοθεί ουσιαστική λύση στα εκπαιδευτικά προβλήματα της χώρας μας απαιτείται η υιοθέτηση και εφαρμογή κάποιας «φιλοσοφίας», δηλαδή **κάποιων βασικών αρχών που χαρακτηρίζονται από συμφωνία και πραγματικό ενδιαφέρον για τη βελτίωση της εκπαίδευσης και την αποτελεσματικότητά της.**

Η εκτίμηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που θα εκπονηθούν με βάση την παραπάνω φιλοσοφία θα πρέπει να γίνει σε σύντομο χρόνο μετά την εφαρμογή τους και αποσπασματικά αλλά πάντοτε σε χρονικό διάστημα που είναι απαραίτητο για την εξαγωγή επιστημονικά τεκμηριωμένων συμπερασμάτων.

A) Έλλειψη φιλοσοφίας.

Η ύπαρξη μιας γενικότερης «φιλοσοφίας» που περιλαμβάνει την απαραίτητη ιδεολογία του εκπαιδευτικού συστήματος οδηγεί στην ομαλή επίλυση όλων των ζητημάτων που το απασχολούν. Έτσι οι υπεύθυνοι για την υλοποίηση και εφαρμογή του μπορούν να απαντήσουν για τον τρόπο, τον τόπο και την αιτία που λαμβάνεται κάποιο μέτρο για την επίλυση των εκπαιδευτικών προβλημάτων. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούν να οραματίζονται κοντινό το μέλλον που προσπαθούν να φτιάξουν με βάση τον σχεδιασμό αυτό.

Είναι επομένως αυτονόητο πως η έλλειψη μιας τέτοιας φιλοσοφίας δημιουργεί προβλήματα και στις τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσης.:

- Πρώτα απ' όλα παρατηρούνται προβλήματα στην υλική και τεχνική υποδομή* των σχολείων. Έτσι υπάρχει έλλειψη σε αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια, σχολικές βιβλιοθήκες και εποπτικά μέσα διδασκαλίας.
- Συχνά, στις ελληνικές πόλεις παρουσιάζεται το φαινόμενο να συστεγάζονται σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης λόγω ανεπάρκειας αιθουσών διδασκαλίας.
- Επίσης, αρκετά συχνά νέα τμήματα Πανεπιστημίων και ΤΕΙ αρχίζουν τη λειτουργία τους χωρίς να υπάρχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την υποδοχή νέων σπουδαστών και εγκαταστάσεων καθώς επίσης και ο εργαστηριακός εξοπλισμός σε τμήματα σύγχρονης τεχνολογίας.
- Άλλα προβλήματα που προκύπτουν είναι ότι σπάνια χρησιμοποιούνται εποπτικά μέσα διδασκαλίας ενώ εργαστήρια και κατά κύριο λόγο ηλεκτρονικών υπολογιστών δεν υπάρ-

---

* Σύμφωνα με πρόσφατη εκτίμηση του Υπ. Παιδείας η κατάσταση έχει βελτιωθεί (Βλ. Τσουραμάνης Χρήστος, Σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, Προβλήματα του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος, σελ.93

χουν ή δεν έχουν καθηγητές για να τα λειτουργήσουν τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

- Δεν είναι σπάνιο εξάλλου το γεγονός ότι σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευση διδάσκει έκτακτο εκπαιδευτικό προσωπικό ενώ πολλά από τα προγράμματα που χρησιμοποιούνται είναι ξεπερασμένα και άχρηστα.

Αν και απαιτείται επέκταση του εξοπλισμού με ηλεκτρονικούς υπολογιστές στο σύνολο των σχολείων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης δεν μπορούμε να υποτιμήσουμε το γεγονός ότι οι σημερινές ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις έχουν επιφέρει σημαντική βελτίωση στα παραπάνω προβλήματα.

Έτσι στα Γυμνάσια το ποσοστό βελτίωσης στη αναλογία υπολογιστών-μαθητών για την διετία 2000-2002 είναι 31,25%, στα Ενιαία Λύκεια για την ίδια διετία ανέρχεται στο εντυπωσιακό ποσοστό της τάξης του 830,8% ενώ για τα ΤΕΕ το ποσοστό αύξησης φτάνει 292,3%.

Σίγουρα, οι ελλείψεις που υπάρχουν στην υλικοτεχνική υποδομή κυρίως στην ευρύτερη διάδοση των νέων τεχνολογιών και στην ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών είναι ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα και το συντομότερο δυνατόν.

B) Διδακτικό προσωπικό.

Ως αναφορά το διδακτικό προσωπικό έχουν καταγραφεί προβλήματα από:

- την ανεπαρκή επιστημονική του κατάρτιση,
- την άγνοια,
- την ελλιπή γνώση εξαιτίας την μη περαιτέρω επιμόρφωσης και επιστημονικής ενημέρωσης του, ενημέρωση του ειδικότερου διδακτικού του αντικειμένου με αποτέλεσμα την απουσία επίκαιρου συγγραφικού του έργου.
- Το ότι πολλοί διδάσκοντες απέχουν συστηματικά και αδικαιολόγητα από τα διδακτικά και ερευνητικά τους καθήκοντα ή δε συμμετέχουν σε αυτά λόγω αδιαφορίας.
- Το ότι αρκετά συχνά όταν οι διδάσκοντες επιβαρύνονται και με διοικητικά καθήκοντα είναι πολύ πιθανόν να ασκούν

εξουσία με τρόπο μεροληπτικό και αυταρχικό τόσο απέναντι στους συναδέρφους τους όσο και στους διδασκόμενους.

- την απουσία επικοινωνίας ανάμεσα σε διδάσκοντες- διδασκόμενους και μεταξύ των διδασκόντων που αποκλείει τη δυνατότητα αποτελεσματικής και χρήσιμης συνεργασίας μεταξύ των δύο μερών και στις δυο περιπτώσεις.

Πρέπει να τονισθεί μέσα στα προβλήματα που σχετίζονται με το διδακτικό προσωπικό ότι έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο κατά το οποίο πολλοί καθηγητές Πανεπιστημίων και ΤΕΙ στον ιατρικό, μηχανικό, νομικό και οικονομικό τομέα εκμεταλλεύονται τη θέση τους για την άσκηση ιδιωτικού επαγγέλματος παραμελώντας τις εκπαιδευτικές τους υποχρεώσεις.

Άλλοι πάλι προσκολλούνται σε κάποιον πολιτικό φορέα και καταλαμβάνουν κυβερνητικές θέσεις και απέχουν κατά κάποιον τρόπο δικαιολογημένα από τα εκπαιδευτικά τους καθήκοντα.

Αυτό συμβαίνει κατά κύριο λόγο με τους καθηγητές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σε μεγάλο βαθμό είναι αναπτυγμένη στη χώρα μας και η παραπαιδεία (ιδιαίτερα, φροντιστήρια) και έχει απασχολήσει κατά καιρούς και έντονα την εκάστοτε κυβερνητική εκπαιδευτική πολιτική ενώ πραγματοποιείται συνήθως από τους καθηγητές της μέσης εκπαίδευση.

Είναι κομμάτι της ελληνικής πραγματικότητας το γεγονός ότι οι μισθοί των καθηγητών όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων είναι ιδιαίτερα χαμηλοί. Αυτό αποτελεί μια λογική εξήγηση των όσων προβλημάτων υπάρχουν χωρίς όμως να δικαιολογεί απόλυτα τα όσα συμβαίνουν δεδομένου ότι η διδασκαλία είναι λειτούργημα και θα πρέπει οι καθηγητές να εκπληρώνουν στο ακέραιο τις υποχρεώσεις τους.

Γ) Οι μαθητές / φοιτητές

Από την άλλη πλευρά, οι μαθητές συνήθως έχουν την τάση να απαιτούν πολλά προσφέροντας ελάχιστα.

Για παράδειγμα απαιτούν πολύ υψηλή βαθμολογία χωρίς να έχουν κοπιήσει ή αποκτήσει τις γνώσεις που απαιτούνται γι' αυτό. Είναι ολοφάνερο ότι παραμελούν τις εκπαιδευτικές τους υποχρεώσεις για να διασκεδάσουν και εμπλέκονται με σχολικά συνδικάτα για να απουσιάζουν από τις υποχρεώσεις τους απέναντι στον εαυτό τους και στις σπουδές τους. Ταυτόχρονα, κατηγορούν τους διδάσκοντες τους ότι κάνουν διακρίσεις και δε μεταχειρίζονται ισότιμα και αξιοκρατικά όλους τους διδα-

σκόμμενους θέλοντας έτσι να αποφύγουν να δουν την πραγματικότητα και να αναλάβουν τις ευθύνες τους.

Από τα παραπάνω αντιλαμβανόμαστε πως οι αδυναμίες, τα προβλήματα και οι δυσλειτουργίες του εκπαιδευτικού μας συστήματος είναι πολλές και εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες.

Είναι επίσης κατανοητό πως το κάθε εκπαιδευτικό σύστημα δεν μπορεί να βελτιωθεί ή χειροτερεύσει με τις προσπάθειες και τις αλλαγές μεμονωμένων παραγόντων.

Από την άλλη πλευρά τα προγράμματα σπουδών δεν αλλάζουν συχνά, δεν ανανεώνονται και δεν ενημερώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται η προσθήκη νέων μαθημάτων και η ανανέωση της ύλης των ήδη υπαρχόντων μαθημάτων.

Όπως είναι επόμενο, οι μαθητές συνεχίζουν να παίρνουν γνώσεις που μπορεί να είναι άχρηστες, ξεπερασμένες και χωρίς πρακτική υποδομή με βάση τα δεδομένα της εκάστοτε εργασιακής και επαγγελματικής πραγματικότητας. Μπορεί, για παράδειγμα, ένας πτυχιούχος όταν βγει στην αγορά εργασίας να συναντήσει προβλήματα που οφείλονται στο ότι αυτά που έχει διδαχτεί στη σχολή του δεν εφαρμόζονται πρακτικά ενώ αυτά που θα έπρεπε να γνωρίζει δεν υπήρχαν καν στο σχέδιο και στο πρόγραμμα σπουδών.

Δ) Η επιλογή των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Ένα άλλο τεράστιο πρόβλημα που παρατηρείται στο εκπαιδευτικό μας σύστημα είναι η επιλογή των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας για την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, δηλαδή στα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ.

Υποστηρίζεται η άποψη ότι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι θέσεις στα παραπάνω εκπαιδευτικά ιδρύματα δεν είναι επαρκείς για να απορροφηθούν όλοι ή ένα μεγάλο μέρος των αποφοίτων της μέσης εκπαίδευσης καθώς επίσης και στο ότι τα ΜΜΕ προβάλλουν με μεγάλη έκταση τις σχετικές διαδικασίες όπως είναι η διεξαγωγή των εξετάσεων, η δημοσίευση των αποτελεσμάτων σε πανελλήνιο επίπεδο και η προβολή των πρώτων επιτυχόντων, χωρίς όμως να αναρωτιέται κανείς τι προοπτικές ανοίγονται σε αυτούς τους νέους όταν αποφοιτήσουν από τις σχολές τους.

Που, για παράδειγμα, απορροφήθηκαν οι πρώτοι επιτυγχόντες παλαιότερων χρόνων δεν έχει ποτέ προβληθεί από την τηλεόραση;

Ακόμα, η πανεπιστημιακή παιδεία εξακολουθεί να διατηρεί ένα δέος, ένα γόητρο και μία αίγλη χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι η απόκτηση της συνεπάγεται σημαντικές προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης και βελτίωση της κοινωνικής θέσης των νέων. Τις πιο πολλές φορές μάλιστα το παραπάνω λειτουργεί και αντίρροπα.

Βέβαια, δεν αμφισβητεί κανείς την πραγματικότητα του ότι κανένα σύστημα εξετάσεων δεν είναι και δεν μπορεί να είναι τέλειο. Κάθε εκπαιδευτικό σύστημα χρειάζεται διορθώσεις και βελτιώσεις που όμως θα πρέπει να έχουν προκύψει ύστερα από πρακτική και επιστημονική αξιολόγηση.

Πρέπει να λάβουμε υπόψη όμως πως μια τέτοια αξιολόγηση απαιτεί κάποιο σημαντικό χρόνο εφαρμογής και ότι πάντα θα υπάρχουν ευχαριστημένοι και δυσαρεστημένοι από την εφαρμογή του κάθε συστήματος.

Γι' αυτό τον λόγο θα πρέπει πάντα να χρησιμοποιούνται κριτήρια αντικειμενικά. Είναι σημαντικό εδώ να τονίσουμε πως η ποιότητα ενός εκπαιδευτικού συστήματος δεν καθορίζεται από τον αριθμό των επιτυχόντων ή των αποτυχόντων στα Ανώτερα και Ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ούτε με τον αριθμό των επιτυχόντων σε σχολές με την μεγαλύτερη ζήτηση ή από την βαθμολογία και τον τρόπο προετοιμασίας εκείνων που πέτυχαν πρώτοι ή τελευταίοι, θέματα που κατά καιρούς απασχολούν και προβάλλονται από τα ΜΜΕ και αποτελούν αποπροσανατολισμό της κοινής γνώμης.

Ε) Η απορρόφηση των αποφοίτων.

Ένα άλλο πρόβλημα που παρατηρείται στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι η απορρόφηση των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από την παραγωγή.

Έχει παρατηρηθεί μια τάση της πολιτείας να ιδρύει τμήματα Πανεπιστημίων και ΤΕΙ χωρίς όμως να εκτιμάει εκ των πρότερων τις πραγματικές δυνατότητες που μπορούν να έχουν οι απόφοιτοι από την αγορά εργασίας.

Πίσω από αυτή την πολιτική κρύβονται τακτικές ψηφοθηρίας ενώ τα αποτελέσματα της είναι επιβλαβή για τους αποφοίτους αφού αυξάνονται με αυτόν τον τρόπο οι πιθανότητες να μεί-

νουν άνεργοι ή να ετεροαπασχοληθούν ενώ παράλληλα οι επενδύσεις που έχουν κάνει σε χρόνο και σε χρήμα δεν αποβαίνουν επικερδείς για αυτούς. Επιπλέον, η συσσώρευση πολλών αποφοίτων σε ορισμένες παραδοσιακές ειδικότητες έχουν επιφέρει τον κορεσμό τους και κατά συνέπεια συντελούν στην αύξηση της ανεργίας, της ετεροαπασχόλησης και της υποαπασχόλησης. Σε αυτό συντελεί βέβαια η έλλειψη και η ελλιπής ενημέρωση των στα πλαίσια του επαγγελματικού προσανατολισμού στην χώρα μας.

ΣΤ) Λοιπά προβλήματα

Σε όλα τα παραπάνω προβλήματα έρχεται να προστεθεί το πρόβλημα των καταλήψεων των σχολικών κτιρίων της μέσης και περιστασιακά της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι ενέργειες αυτές που πραγματοποιούνται με πρόσχημα την ικανοποίηση κάποιων αιτημάτων έχουν ως αποτέλεσμα την απώλεια χρησίων διδακτικών ωρών, την καταστροφή της σχολικής περιουσίας και κατά συνέπεια την επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού για την αποκατάσταση των ζημιών, την εκδήλωση περιστατικών βίας κατά τη διάρκεια της κατάληψης, την ανάμειξη των ΜΜΕ για την συμπλήρωση της θεματολογίας τους στα κεντρικά δελτία ειδήσεων και τέλος την αδράνεια και απραξία της δικαιοσύνης απέναντι στην τέλεση αξιόποινων πράξεων.

Ένα άλλο πρόβλημα που προκύπτει είναι αν θα πρέπει, εκτός από τις άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης, *να είναι ή όχι ιδιωτική* και η τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Τυπικά, το πρόβλημα αυτό έχει λυθεί από την Πολιτεία με βάση το καθεστώς του ελληνικού Συντάγματος 1975/86/2001 που απαγορεύει την ίδρυση ιδιωτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ουσιαστικά όμως στη χώρα μας αρκετά ξένα Πανεπιστήμια έχουν δημιουργήσει παραρτήματα τους που λειτουργούν με τη μορφή και τον τίτλο «Εργαστηρίου Ελευθέρων Σπουδών», ελέγχονται από το Υπουργείο Εμπορείου και όχι από το Υπουργείο Παιδείας και παρέχουν το πτυχίο τους είτε με εξ ολοκλήρου είτε με μερική μόρφωση.

Τα συγκεκριμένα πτυχία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και αναγνωρίζονται μόνο από τον ιδιωτικό τομέα στη χώρα μας.

Το ερώτημα που προκύπτει σε αυτήν την περίπτωση είναι για ποιο λόγο πρέπει να απαγορεύεται ή όχι η ύπαρξη ιδιωτικών πανεπιστημίων στην χώρα μας.

Το **βασικό επιχείρημα** για την απαγόρευση λειτουργίας των παραπάνω είναι πως αποτελεί στοιχείο διάκρισης και κατηγοριοποίησης των ανθρώπων σε φτωχούς και πλούσιους αφού οικονομικά μόνο παιδιά πλουσίων οικογενειών μπορούν να γραφτούν σε τέτοια εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Το **αντεπιχείρημα** που προβάλλεται στο παραπάνω επιχείρημα είναι πως τα παιδιά που δεν πέτυχαν σε κάποιο δημόσιο ανώτερο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα δεν στερείται την ευκαιρία να πάρει τις γνώσεις θέλει στην χώρα του αντί να φύγει σε κάποια χώρα του εξωτερικού.

Εξάλλου με αυτόν τον τρόπο αποφεύγεται και η σημαντική εκροή ποσοτήτων συναλλάγματος στο εξωτερικό.

5.ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Όπως αναφέραμε και παραπάνω το πρώτο βήμα για να αντιμετωπίσουμε τα τεράστια προβλήματα και τις βλαβερές τους συνέπειες για τους νέους της εποχής μας και κατ' επέκταση για την κοινωνία και την χώρα μας είναι η υιοθέτηση, εκτίμηση, αξιολόγηση και εφαρμογή μιας φιλοσοφίας και ιδεολογίας* πάνω στην οποία θα στηριχθούν τα μέσα που θα ληφθούν για την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών προβλημάτων.

Σε αυτό το βήμα απαιτείται βέβαια η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Μια πιο αποδοτική, πιο δίκαιη και μεγαλύτερη διάρκειας κατανομή των νέων δημόσιων επενδύσεων στην εκπαίδευση θα βοηθούσε πολύ τα εκπαιδευτικά συστήματα να αντιμετωπίσουν τις σύγχρονες προκλήσεις .

Η αποδοτικότητα επιτυγχάνεται επενδύοντας τα έσοδα του κράτους σε τομείς οι οποίοι θα αποφέρουν υψηλότερο κέρδος και βεβαίως η εκπαίδευση, με τη επιστήμη συντείνει στο παραπάνω.

Όσο αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση ειδικότερα, έχουμε πολλούς λόγους να πιστεύουμε ότι οι φοιτητές και οι γονείς τους θα δέχονταν να αναλάβουν ένα μέρος του κόστους των σπουδών στην βαθμίδα αυτή, επειδή η απάντηση ανάμεσα στο προσωπικό και στο κοινωνικό όφελος είναι μεγαλύτερη στη τριτοβάθμια εκπαίδευση από ότι στην βασική.

Οι κυβερνήσεις θα μπορούσαν ακόμη να ενθαρρύνουν την ιδιωτική χρηματοδότηση της εκπαίδευσης ,αναλαμβάνοντας κατά ένα μέρος τον κίνδυνο που κάνει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα απρόθυμα να χορηγήσουν δάνεια με σκοπό την χρηματοδότηση των σπουδών.

Οι αρχές έχουν υποχρέωση να συνδυάσουν τα δίδακτρα φοίτησης με αποτελεσματικές επενδύσεις στο δημόσιο τομέα σύμφωνα με τα εξής:

- ✓ Δωρεάν βασική εκπαίδευση με ανάληψης μέρους των εξόδων της από τοπικούς συνεταιρισμούς και παροχές για τα παιδιά των φτωχών οικογενειών.
- ✓ Επιλεκτική όπου είναι δυνατών επιβολή διδάκτρων στο δεύτερο κύκλο της δευτεροβάθμιας σε συνδυασμό με παροχή υποτροφιών σε ορισμένες κατηγορίες μαθητών.
- ✓ Επιβολή διδάκτρων για όλη την δημόσια ανωτάτη εκπαίδευση σε συνδυασμό με την παροχή δανείων, την επιβολή ειδικών φορών, τη δημιουργία άλλων μηχανισμών που θα επιτρέπουν στους άπο-

* Βλ. Τσουραμάνης Χρήστος, Σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, σελ. 101

ρους φοιτητές να αναλάβουν την καταβολή των διδάκτρων τους ως την στιγμή που θα αποκτήσουν εισόδημα και τέλος, την επιλεκτική χορήγηση υποτροφιών ώστε να ξεπεραστεί η απροθυμία που δείχνουν οι οικονομικά αδύνατοι να αναλάβουν τα χρέη με την προοπτική μελλοντικών αβέβαιων εισοδημάτων.

- ✓ Εξασφάλιση της πρόσβασης στην δωδεκάβαθμα εκπαίδευση σε όλα τα παιδιά
- ✓ Απόλυτη προτεραιότητα αυτής της βαθμίδας στις δημόσιες δαπάνες που προορίζονται για την εκπαίδευση
- ✓ Ορθολογική κατανομή των δημοσίων δαπανών

Σημαντική επίσης βελτίωση στα προβλήματα της εκπαίδευσης θα μπορέσει να επιφέρει:

- ✓ η βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες με τη δημιουργία νέων αιθουσών
- ✓ η δημιουργία άρτια εξοπλισμένων εργαστηρίων και εργαστηρίων ηλεκτρονικού υπολογιστή,
- ✓ η δημιουργία νέων και σύγχρονων σχολικών βιβλιοθηκών για κάθε εκπαιδευτική μονάδα,
- ✓ η σύνδεση όλων των σχολικών μονάδων με το διαδίκτυο στα πλαίσια μιας μεγάλης δανειστικής βιβλιοθήκης
- ✓ η έναρξη των λειτουργιών νέων τμημάτων στα ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα αφού βέβαια πρώτα έχουν εξασφαλισθεί οι χώροι διδασκαλίας και άσκησης των νέων φοιτητών και πιθανολογηθεί η απορρόφηση τους από την παραγωγή.

Επιπλέον βοηθητικά μέτρα θα ήταν η καθιέρωση ποιοτικά αναβαθμισμένου εκπαιδευτικού προσωπικού μέσα από τον έλεγχο της κατοχής μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών και η συνεχής επιμόρφωσή του.

Θα πρέπει να καθιερωθούν μισθοί ανάλογοι με αυτούς που δίδονται στο εξωτερικό και να γίνεται έλεγχος των επιστημονικών δραστηριοτήτων του διδακτικού προσωπικού. Να ελέγχεται για παράδειγμα αν συμμετέχουν στα συνέδρια, αν έχουν συγγραφικό και ερευνητικό έργο σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Καλό θα είναι να επεκταθεί ο θεσμός των υποτροφιών σε περισσότερους επιμελείς και άριστους μαθητές.

Να υπάρξει συνεργασία με τράπεζες για την ευκολότερη και γρηγορότερη χορήγηση χαμηλοτόκων δανείων με ελαστικότερα περιθώρια αποπληρωμής τους.

Ακόμα οι μαθητές με υψηλότερη βαθμολογία θα μπορούσαν να βοηθηθούν με δωρεάν σίτιση και στέγαση.

Με αυτόν τον τρόπο θα δοθούν κίνητρα στους μαθητές και σπουδαστές για τα αντιμετωπίσουν με μεγαλύτερη σοβαρότητα και ωριμότητα τις σπουδές τους ενώ παράλληλα διευκολύνονται στη λύση πολλών προβλημάτων τους που τους παρεμπόδιζαν και τους παρέκκλιναν από τις σπουδές τους.

Σημαντικά και αποτελεσματικά μέτρα που θα μπορούσαν να παρθούν θα ήταν η ετήσια διοργάνωση επιστημονικών συνεδρίων σε όλα τα ΑΕΙ και ΤΕΙ όπου θα παρουσιάζονται ερευνητικές δραστηριότητες των μελών τους και θα δημοσιεύονται σε τακτά χρονικά διαστήματα τα πρακτικά τους.

Καλό θα ήταν επίσης να γίνει αύξηση στη κρατική επιχορήγηση της δημόσιας εκπαίδευσης με παράλληλο αυστηρό έλεγχο στη διάθεση των κεφαλαίων και παράλληλα να δοθεί πλήρης διοικητική και λειτουργική αυτοτέλεια των ΑΕΙ και ΤΕΙ με ταυτόχρονη καθιέρωση ενός συστήματος συνεχούς αυτοαξιολόγησής τους.

Αυτό που είναι απαραίτητο όμως είναι η ύπαρξη μιας ουσιαστικής συνεργασίας διδασκόντων και διδασκομένων υποχρεωτικά για εκπαιδευτικά ζητήματα και προαιρετικά για προσωπικά ζητήματα.

Θα βοηθούσε επίσης η διαμόρφωση προγραμμάτων σπουδών ύστερα από συμμετοχή διδασκόντων και αντιπροσώπων των φορέων της παραγωγής ώστε τα μαθήματα που θα εισάγονται να είναι σύγχρονα και πραγματικά ωφέλιμα και χρήσιμα και να έχουν πρακτική εφαρμογή.

Ένα μόνιμο σύστημα εισαγωγικών εξετάσεων στην ενιαία τριτοβάθμια εκπαίδευση με τη δυνατότητα διορθωτικών αλλαγών θα αποτελούσε μια σταθερά που θα ενέπνεε σεβασμό, εμπιστοσύνη και αισιοδοξία σε όλους.

Παράλληλα θα μπορούσε να γίνεται μια έρευνα της επαγγελματικής πορείας και εξέλιξης των αποφοίτων ώστε να οδηγούμαστε σε σωστά συμπεράσματα για την εργασιακή πραγματικότητα όπως αυτή διαμορφώνεται στην κάθε δεδομένη στιγμή

και να μπορεί να αξιολογείται αντικειμενικά η αξία κάθε σχολής και οι δυνατότητες που προσφέρει μακροπρόθεσμα.

Δεν μπορούμε, επίσης, να αμελήσουμε την συμβολή ενός σωστού και ενημερωμένου επαγγελματικού προσανατολισμού που θα βοηθά και θα προσανατολίζει νέους και φοιτητές.

Τέλος θα πρέπει να επανεξεταστεί σε βάθος το ερώτημα αν θα πρέπει να επιτρέπεται η ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση λαμβάνοντας υπόψη τον ελεύθερο ανταγωνισμό που αυτή καθιερώνει και επιφέρει.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τελικά θα μπορούσαμε να πούμε πως η εκπαίδευση αποτελεί ένα σημαντικό θεσμό και φορέα κοινωνικοποίησης, πράγμα το οποίο σημαίνει πως η αδυναμία σωστής λειτουργίας και εφαρμογής της την καθιστά σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα.

Οι θεωρίες που έχουν ασχοληθεί με την αιτιολογία της εκπαίδευσης ως κοινωνικό πρόβλημα είναι τρεις. Σύμφωνα με την θεωρία του λειτουργισμού η εκπαίδευση αποτελεί πρόβλημα όταν δεν πραγματοποιεί τις λειτουργίες που της έχουν ανατεθεί.

Σύμφωνα με τη θεωρία της σύγκρουσης η εκπαίδευση είναι πρόβλημα όταν οι διαφορετικές ομάδες που είναι αντιμαχόμενες μέσα στην κοινωνία πιστεύουν ότι δεν μπορούν να αποκτήσουν τα λιγοστά εφόδια που θεωρούν πολύτιμα ενώ σύμφωνα με τη θεωρία της κοινωνικής αλληλεπίδρασης όταν λειτουργεί στιγματικά.

Ένα άλλο σημαντικό συμπέρασμα είναι ότι το Διαδίκτυο και οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές αποτελούν το παρόν και το μέλλον της εκπαίδευσης χωρίς όμως ποτέ να μπορέσουν να αντικαταστήσουν τον ψυχισμό, ανθρωπισμό και εμπειρία του δασκάλου.

Οι τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης στη χώρα μας είναι η πρωτοβάθμια (Δημοτικά), η δευτεροβάθμια (Γυμνάσια, Ενιαία Λύκεια, ΤΤΕ) και τριτοβάθμια (ΑΕΙ-ΤΕΙ).

Συνοπτικά, τα προβλήματα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος είναι πολλά.

Τα σημαντικότερα από αυτά είναι:

- ✓ η απουσία σημαντικής υλικοτεχνικής υποδομής των σχολείων,
- ✓ τα λάθη στη συμπεριφορά μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων και η απουσία συνεργασίας μεταξύ τους,
- ✓ η απουσία εκσυγχρονισμού και ανανέωσης των προγραμμάτων σπουδών με τις συνέπειες που αυτό περιλαμβάνει, το σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

- ✓ το αν θα πρέπει να είναι ιδιωτική ή όχι
- ✓ οι καταλήψεις των σχολείων

Για να αντιμετωπιστούν τα παραπάνω προβλήματα θα πρέπει η εκπαίδευση να στηριχθεί σε μια συγκεκριμένη ιδεολογία και φιλοσοφία και στην συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων μελών. Η φιλοσοφική διαλεύκανση των εννοιών και ο κριτικός έλεγχος των επιχειρημάτων θα μας δώσουν το θεωρητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να σκεπτόμαστε, και να αποφασίζουμε, για όλα τα προβλήματα της εκπαίδευσης.

Ειδικότερα, το φιλοσοφικό πλαίσιο της εκπαίδευσης θα μας δώσει, κριτήρια βάσει των οποίων θα μπορέσουμε να πετύχουμε τα παρακάτω.

A) Να επιλέγουμε

B) Να αξιολογούμε

Γ) Να σχεδιάζουμε και να διεξάγουμε εμπειρίες.

Με τα παραπάνω δεν σημαίνει ότι θα λύσουμε τα καθημερινά προβλήματα της εκπαιδευτικής πολιτικής αλλά θα μας εξασφαλίσουν κριτήρια για τις σκέψεις και τις αποφάσεις ώστε να αντιμετωπίζουμε με φιλοσοφία την έννοια της εκπαίδευσης.

Η εκπαίδευση και οι γνώσεις είναι το μοναδικό πράγμα που κάνει τον άνθρωπο δυνατό, σωστό και καλό.

Αποτελεί το θησαυρό και το μεγαλείο που κρύβουμε μέσα μας το οποίο δε φθείρεται και δεν πεθαίνει ποτέ.

Αν η Πολιτεία θέλει να δημιουργήσει ένα δυνατό κράτος που τίποτα δεν μπορεί να το γκρεμίσει, οφείλει να διασφαλίσει τον καλύτερο και αποτελεσματικότερο τρόπο εκπαίδευσης στους πολίτες του σε συνάρτηση πάντα με τα μέσα που διαθέτει και τις δυνατότητες που μπορεί να έχει.

Τότε μόνο μπορούμε να ανοίξουμε την πόρτα στη γνώση και την επιτυχία.

Τότε μόνο το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας δε θα αποτελεί κοινωνικό πρόβλημα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Τσουραμάνης Χρήστος (2003), «Σύγχρονα Κοινωνικά Προβλήματα», Αθήνα, Παπαζήσης.
- 2) Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Τμήμα Στατιστικής, «Στατιστικά Δεδομένα για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα» Αθήνα 2003.
- 3) Καζεπίδης Τάσος (1998), «Η Φιλοσοφία της παιδείας», Θεσσαλονίκη, Βάνιας.